

Est. list. t. t. 150 / 19.6.1989

SODANKYLÄ 35 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ

---

*Raportti kunnostustöistä
Sompion Lapin saamelaisten
vanhalla talvikylän paikalla*

Jukka Moisanen 1988

SISÄLLYS

1.	Arkistotietoja	1
2.	Johdanto	2
3.	Talvikylän sijainti ja paikkaan liittyvät historialliset tiedot	3
4.	Tilanne ennen töiden alkua ja työt 4.8. - 12.9.1988	5
5.	Luettelo alueen kiinteistä muinaisjäännöksistä	7
6.	Karttaluettelo	18
7.	Valokuvaluettelo	19
8.	Yleiskartan kiinnitys	22
9.	Ote peruskartasta	23
10.	Kuvataulut	24
11.	Kartat	29

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta	Sodankylä
Kylä	Moskuvaara
Tila	Valtionmaa
Peruskartta	3732 08 KIPITTIVAARA, painettu 1970
Koordinaatit	x=7504 55 y=528 10 z=250-253

Alueelta ei saatu löytöjä kartoitus- ja kunnostustyön yhteydessä.

Aikaisempia löytöjä ei ole.

Aikaisemmat tutkimukset: Inventointi, C. Carpelan 1961

Kertomukseen liittyvät negatiivit 74396-74439

Kertomukseen liittyvät diapositiivit 16612-16670

2. JOHDANTO

C. Carpelanin vuonna 1961 suorittaman Sompion Lapin vanhojen talvikylän paikkojen inventoinnin yhteydessä löytyi Sodankylän Moskuvaaran kylän Seitajärven Kyläselältä hirsikotien ja säilytyskuoppien jäänteitä. Nämä sijaitsivat korkeaa kuusikkoa kasvavalla kangasmaalla. 1980-luvun alussa raivonneet myrskyt (*Mauri, Jeremias*) kaatoivat suuren osan tästä kuusikosta, jolloin myös muinaisjäännös vahingoittui.

Museoviraston toimesta Seitajärven Kyläselän muinaismuistoalueella suoritettiin myrskytuhojen ja hakkuujätteiden raivaus sekä muinaisjäännöksen kartoitus ja osittainen kunnostus 5.8. - 12.9.1988. Työt rahoitettiin valtion työllisyysvaroilla ja niitä johti HUK *Jukka Moisanen* Museoviraston esihistorian toimistosta. Työvoimaksi oli palkattu viisi työntekijää Sodankylän kunnasta.

Helsingissä 3. huhtikuuta 1989

Jukka Moisanen

3. TALVIKYLÄN SIJAINTI JA PAIKKAAN LIITTYVÄT HISTORIALLISET TIEDOT

Sodankylän Seitajärven Kyläselkä on yksi Sompion Lapin saamelaisten vanhojen talvikylien paikoista. Se sijaitsee Lokan ja Tanhuan välisen maantien reunassa noin 26 km Lokasta etelään ja 13 km Tanhuasta pohjoiseen. Kyläselkä on noin 2,5 km² laajuinen kangasmaa, joka kasvaa pääasiassa mäntyä. Maanpintaa peittää lisäksi runsas mustikka- ja puolukkavarvikko. Kyläselkää ympäröivät suot ja sen lähellä (n. 3 km länteen) virtaa Pessijoki.

Muinaismuistoalue sijaitsee Kyläselän länsirinteellä välittömästi edellä mainitun maantien länsipuolella. Sen laajuus on pohjois-etelä -suunnassa noin 150 m ja itä-länsi -suunnassa noin 90 m. Maanpinnalle havaittavat jäänteet ovat turvettuneita kiviröykkiöitä ja kuoppia. Edelliset ovat hirsirakenteisten talvikotien uunien eli *piisien* jäänteitä ja jälkimmäiset todennäköisesti säilytyskuoppia eli *purnuja*. Joidenkin kiukaiden lähellä tai niissä kiinni on matalia, laajahkoja painaumia, jotka osoittanevat kodan lattian alle kaivetun säilytystilan tai kellarin paikkaa ja siten myös kodan suuntaa kiukaaseen nähden.

Muinaismuistoalueen kasvusto poikkeaa ympäröivästä Kyläselästä. Puusto on poikkeuksellisesti kuusivaltainen ja aluskasvillisuus on runsasta heinikkoa. Alueella kasvaa myös sinne luonnostaan kuulumattomia tai seudulla muutoin harvinaisia kasvilajeja¹.

Sodankylän Seitajärven Kyläselän talvikylään liittyy suurella todennäköisyydellä joukko historiallisista asiakirjoista saatavia tietoja. Ne ovat peräisin Kemin kirkkoherran *Gabriel Tuderuksen* muistiin kirjoittamista selostuksista, jotka koskevat hänen itsensä toimintaa Sompion Lapin alueella vuosina 1669-1672 ja *J. Fellmanin*

---

1 Tieto M. Mustakalliolta/Helsingin Yliopiston arkeologian laitos.

maininnasta Sompion kylän sijainnista vuodelta 1675. Näihin voidaan liittää lisäksi *Anderssonilta* saatava tieto Kyläselällä olevista Sompion talvikylän hirsikotien jäänteistä vuodelta 1886¹.

Gabriel Tuderus mainitsee tehneensä ankaraa käännytystä Sompion kylässä maaliskuussa 1670. Mainittu kylä on suurella todennäköisyydellä juuri työn kohteena oleva Seitajärven Kyläselän talvikylä. Lisäksi, kun Kemin Lapin itäosan kirkkohanke tuli myöhemmässä vaiheessa ajankohtaiseksi, harkittiin kirkon paikaksi juuri Seitajärven kyläselkää. Hanke kariutui kuitenkin sompiolaisten vastustukseen. Kirkko rakennettiin vuonna 1689 Sodankylään, jossa se nykyään tunnetaan vanhana kirkkona.

J. Fellman mainitsee vuonna 1675², että Sompion kylän paikka on "*Kyläselkä lands österom Petsejoki*". Seitajärven Kyläselkä sijaitsee Pessijoen itäpuolella ja mainittu joki on ilmeisesti identtinen Fellmanin *Petsejoen* kanssa. Fellmanin kuvaus sopisi siten työn kohteena olevaan alueeseen (ks. karttaliite).

Anderssonin mukaan Sompion talvikylän asumusten sijoja oli vielä vuonna 1886 nähtävissä Kyläselällä, Tanhuan ja Lokan välisen polkutien itäpuolella. Tämä polkutie kulkee kuitenkin nykyään Kyläselän muinaismuistoalueen itäpuolella ja jättää alueen siten länsipuolelleen. Metsähallitus raivautti nykyään nähtävissä olevan polkutien linjan 1920-luvulla, ja on epäselvää, noudattaako tuolloin raivattu linja alkuperäisen polkutien reittiä. Paikkakuntalaisilta niin aiemmin³ kuin tämänkin työn aikana saatujen tietojen mukaan alkuperäinen polkutie, ns. Ruijan reitti, olisi kulkenut Seitajärven Kyläselän länsipuolelta jänkäselkosia seuraten. Tässä tapauksessa Kyläselän sijainti vastaisi Anderssonin antamaa määritelmää.

Edellä mainittujen asiakirjatietojen perusteella Seitajärven Kyläselän muinaisjäännösalue voidaan ajoittaa 1600-luvun lopulle. Kylä lienee hylätty joskus 1700-luvun alussa, ja se lienee siten yksi viimeisimmistä Sompion saamelaisten talvikylistä. Se ajoittuu siten siihen aikaan, kun etelästä levittäytyvä suomalainen uudisasutus alkaa ulottua myös Kemin latvavesille, ja alueen saamelaiset alkavat vähitellen sulautua uudisväestöön.

---

1 Tieto T.I.Itkosen muistiosta 1.5.1957 (Kansatieteen toimisto, käsikirjoitusarkisto).

2 Anteckningar III:427. Tieto ks. ed. viite.

3 Ks. C. Carpelanin inventointikertomus 1961 Kansatieteen toimiston käsikirjoitusarkistossa.

4. TILANNE ENNEN TÖIDEN ALKUA JA TYÖT 4.8.-12.9.1988

Muinaisjäännösalueella oli ennen myrskytuhoja kasvanut sen pohjoiseen sijaintiin nähden poikkeuksellisen näyttävä ja sankka kuusimetsä, joka muodosti aarnialueeksi erotetun, Kyläselän läpi kulkevan maantien länsipuolisen metsän keskusosan. Myrskyt olivat kuitenkin kaataneet juuri tämän, ympäristöään korkeampaa puuta kasvaneen kuusikon, ja juurineen repeytyneet puut ovat vaurioittaneet maanpintaa lähes kaikkialta muinaisjäännöksen alueelta. Vain alueen pohjoisin, vajaan kolmannuksen koko alueesta käsittävä osa on säästynyt tältä tuholta lähes kokonaan.

Metsähallitus raivautti alueen ensimmäisen myrskyn jälkeen. Tuolloin kaadettiin vielä pystyssä olevat, mutta juuriltaan irronneet puut. Ilmeisesti juuri tässä vaiheessa osa kiukaista kärsi lisävahinkoja raivaustöissä käytettyjen koneiden sortaessa niiden reunoja (ks. kartat).

Toisen myrskyn jälkeen aluetta ei enää raivattu, ja sen kaatamat puut jäivät tuulenskaadoiksi alueelle. Töiden aloittamisvaiheessa alueella oli siten joukko maassa makaavia runkoja ja lukuisiksi kasoiksi koottua hakkuu- ja raivausjätettä. Kaksi kolmasosaa alueesta oli aukiona, jolla kasvoi muutama, selvästi tuulelle altiina oleva puu. Näistä pari oli jo irtoamassa juuriltaan.

Ennen töiden aloittamista Helsingin Yliopiston arkeologian laitoksen tutkimusryhmä oli fil.lis. *Christian Carpelanin* johdolla numeroinut alueen muinaisjäännökset ja vetänyt sinne kartoitusta varten peruslinjan. Työn aikana laadituissa kartoissa on käytetty tätä peruslinjaa ja numerointia (numerot 1-33; numerot 17b ja 34-37 ovat töiden aikana havaittujen uusien kohteiden numeroita).

Työt aloitettiin siirtämällä hakkuujätekasat kantamalla suurimmaksi osaksi maantien varteen ja osaksi poltettavaksi alueen länsipuolisessa metsässä oleville metsäaukeille. Hakkuujätekasoja oli alueella niin runsaasti, että niiden peittämänä epäiltiin olevan kiukaita tai koupanteita. Tämä oli tarkistettava, ennen kuin töitä voitiin jatkaa.

Seuraavassa vaiheessa kaadettiin alueelta ne puut, jotka kasvoivat kiukaiden tai kuopanteiden päällä ja niiden välittömässä läheisyydessä (1 m). Samoin kaadettiin aukioksi muodostuneen muinaisjäännösalueen keskeltä harvat jäljellä olevat puut. Lopuksi kaadettiin joukko huonokuntoisia, lahoja ja kenollaan olevia puita. Näillä toimenpiteillä pyrittiin minimoimaan tulevien myrskyjen muinaismuistolle aiheuttamia vahinkoja.

Puiden kaato pyrittiin suorittamaan siten, että ne voitiin poistaa alueelta niin, että sinne jouduttaisiin ajamaan mahdollisimman vähän koneilla. Tässä tarkoituksessa mm. keskemällä kasvaneet puut tehtiin pitopuiksi. Näiden toimenpiteiden yhteydessä tehtiin myös alueella olevat tuulenkaadot.

Kaadetut rungot, tuulenkaadot ja laidoille kerätyt hakkuujätteet kuljetettiin alueelta pois metsätöihin sopivaksi muunnetulla maataloustraktorilla. Koneen valinnassa pyrittiin löytämään kevyt ja maastolle mahdollisimman vähän vahinkoja aiheuttava laite. Puutavaraksi kelpaavat tukit koottiin Metsähallituksen osoittamalle keräyspaikalle ja roskapuu sekä hakkuujäte poltettiin noin 300 metrin päässä muinaismuistoalueelta Metsähallituksen maalla ja sen luvalla.

Raivauksen jälkeen alue siistittiin ja kartoitettiin. Siistimisen yhteydessä kerättiin maastossa hajallaan oleva hakkuujäte, osa kannoista irroitettiin, osa pienitettiin ja alueella oleva lahopuu hajoitettiin. Tuulenkaatojen juurakoita ei yritetty kääntää paikoilleen, mutta ne pyrittiin siistimään. Osa niistä putosi alas itsestään runkoa katkaistaessa.

Alueesta laadittiin yleiskartta (1:1000) ja kohdekartat (1:100, 6 kpl). Vastaisen tunnistamisen helpottamiseksi muinaisjäännökset merkittiin maastoon ohuesta kuparipelistä tehdyillä numerokilvillä. Numerot viittaavat kartan numeroihin ja tämän kertomuksen liitteenä olevaan kohdeluetteloon.

Alueella havaittiin yhteensä 38 kohdetta, joista kolme on epävarmaa. Näistä 22 on kiukaita ja 15 kuoppia. Kohteet ryhmittyvät länteen päin viettävälle rinteelle likimain puoliympyrän muotoiseksi kokonaisuudeksi, jonka tyhjä keskusta antaa itään, ts. polkutielle päin. Tämä "tyhjä keskusta" kaivannee tarkempaa tutkimusta. Sieltä on löydettävissä ainakin yksi hyvin heikosti havaittava painanne, jonka keskustassa on paksun turpeen peittämä kivikasa. Muodoltaan se muistuttaisi siten Nukkumajoella tutkittuja kodansijoja.

Vuoden 1988 toimenpiteiden seurauksena Sodankylän Seitajärven Kyläselän muinaismuistoalue on saatu siistityksi ja sen muinaisjäännökset kartoitettu. Tuulenkaatojen ja raivaustöiden aiheuttamien vahinkojen kunnostus on vielä suorittamatta. Se on kuitenkin mahdollista tehdä vain kaivausten yhteydessä, sillä vahinkoja kärsineiden kohteiden entisöinti käy pänsä vasta tutkimusten jälkeen.

5. LUETTELO ALUEEN KIINTEISTÄ MUINAIS- JÄÄNNÖKSISTÄ

1 KIUAS

Laajuus 3.5 m x 3.2 m, korkeus 76 cm

Koordinaatit x=637.5, y=214.5, z=005-081 (kp=077)

Kiukaan eteläsivun ylitse kulkee ajoura, jonka kohdalta kiuas on sortunut. Muuten kiuas on ehjä ja paksun heinän peittämä. Heinikon ja varvikon raja on selvä kiukaan lounaispuolella ja muodostaa noin 90° kulman jättäen kiukaan heinikon puolelle kulman sisälle. Kasvillisuus voi osoittaa rakennelman summittaista laajuutta etelän ja lännen suuntaan.

2 KIUAS

Laajuus n. 2.9 m x 2.6 m, korkeus 53 cm

Koordinaatit x=648.5, y=211, z=059-112 (kp=077)

Kiukaan luoteissivun ylitse kulkee ajoura, jonka kohdalta kiuas on sortunut. Rajojen määrittely on vaikeaa eteläpuolella kasvavan katajikon takia. Kaakkoispuolella kiukaan välittömässä läheisyydessä on ilmeisesti painanne, joka on vahingoittunut tuulenkaadon repiessä sitä ja juurakon pudotessa taas paikoilleen.

3 KIUAS

Laajuus 3.9 m x 3.8 m, korkeus 69 cm

Koordinaatit x=663, y=194.5, z=125-194 (kp=113)

Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 29 (Z=194-223)

Kiukaan länsilounaaseen antava sivu on vahingoittunut ilmeisesti kaivelun seurauksena. Kiukaan päällä kasvanut koivu kaadettiin. Luoteessa on reunan läheisyydessä useita tuulenkaatoja, jotka ovat voineet vahingoittaa kiuasta. Kiukaaseen liittyvä painanne on sen eteläpuolella noin puolen metrin levyisen tasaisen kannaksen siitä erottamana. Painanteen laajuus on 1.5 m x 3.5 m.

4 KIUAS

Laajuus 2.6 m x 2.6 m, korkeus 46 cm
Koordinaatit x=668.5, y=194.5, z=134-180 (kp=113)

Kiukaan lounaissivusta on paljastunut joitakin kiviä, mahdollisesti läheisten tuulenkaatojen mukana. Muuten kiuas on ehjä.

5 KIUAS

Laajuus 3.7 m x 3.8 m, korkeus 64 cm
Koordinaatit x=674.5, y=196, z=099-163 (kp=113)

Tuulenkaadon pahoin aukirepimä kiuas. Repeytymiskohdan laajuus on noin 2/5 koko kiukaasta sen koillisreunassa. Juurakossa on näkyvissä suuri määrä litteähköjä kiviä, hiiltä ja palaneita savenkappaleita. Maa on selvästi värjäätynyttä, noen ja hiilen sekaista. Lounaissivulla vastapuolella tuulenkaatoa on toinen vauriokohta, joka lienee syntynyt kaivelun seurauksena. Vauriot ovat rikkoneet noin puolet kiukaasta.

Kiukaan itäpuolella muutaman metrin päässä on toinen tuulenkaato, joka on repinyt maata auki. Tässä juurakossa oli näkyvissä värjäätynyttä maata, hiiltä ja nokea, muutama naula ja palaneen saven kappaleita. Runkoa katkaistaessa painui juurakko takaisin paikoilleen.

6 KIUAS

Laajuus 3.8 m x 2.7 m, korkeus 68 cm
Koordinaatit x=681, y=194, z=093-161 (kp=113)

Kiuas on korkean heinän peittämä. Kaakon puoleisen reunan välittömässä läheisyydessä on tuulenkaato, mutta muuten kiuas on ilmeisesti vahingoittumaton. Kiu-
kaiden 6, 7 ja 8 välillä on kaksi painauma. Niistä eteläisemmän laajuus on 2.8 m
x 1.3 m ja syvyys 22 cm (z=161-183) ja pohjoisemman laajuus 2.2 m x 1.1 m ja sy-
vyys 28 (z=161-189).

7 KIUAS

Laajuus 2.4 m x 2.5 m, korkeus 41 cm
Koordinaatit x=688.5, y=188.5, z=133-174 (kp=113)

Kiuas on ehjä ja korkean heinän peittämä. Ks. myös selostusta kiukaan 6 yhteydes-
sä.

8 KIUAS

Laajuus 2.8 m x 2.5 m, korkeus 52 cm
Koordinaatit x=692, y=191.5, z=109-161 (kp=113)

Suurehko kiuas. Ks. selostusta kiukaan 6 yhteydessä.

9 KIUAS

Laajuus 3.9 m x 3.6 m, korkeus 65 cm
Koordinaatit x=712.5, y=218, z=118-183 (kp=272)
Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 10 cm (z=183-193)

Suurikokoinen kiuas, jonka luoteissivulta on paljastunut kiviä. Kiuas on siten il-
meisesti vahingoittunut. Painanne on kiukaan itäpuolella välittömästi kiukaan reu-
nassa. Painanteen laajuus on 2.5 m x 1.1 m.

10 KIUAS

Laajuus 3 m x 3.5 m, korkeus 54 cm
 Koordinaatit x=712.5, y=202, z=098-152 (kp=173)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 44 cm (z=152-196)

Kiukaan etelä ja lounaiskyljestä on sortunut noin puolet. Sortumakohta on ajouran kohdalla, joten vaurio on syntynyt ajettaessa kiukaan yli. Sortumakohdasta on paljastunut suuri joukko litteähköjä kiviä, mutta merkkejä sideaineesta tai muusta jäännökseen liittyvästä ei ollut havaittavissa. Kiukaaseen liittyvä painanne on sen lounaispuolella alas viettävässä rinteessä noin metrin levyisen tasaisen kannaksen siitä erottamana.

11 KIUAS

Laajuus 2.7 m x 2.5 m, korkeus 46 cm
 Koordinaatit x=720.5, y=194, z=128-174 (kp=173)
 Kiukaaseen liittyvän tasanteen korkeus n. 4-33 cm (z=178-211)

Kiuas on ehjä ja muodoltaan lähes pyöreä, jonka lounaispuolella alas viettävässä rinteessä on matala, turvettunut tasanne (laajuus n. 2.6 m x 2.5 m).

12 KIUAS

Laajuus n. 2.8 m x 2.3 m, korkeus 33 cm
 Koordinaatit x=728, y=201.5, z=105-138 (kp=173)

Kiuas on matala ja rajoiltaan epämääräinen. Pohjoisreunalta kaadettiin kuusi.

13 KIUAS

Laajuus 3.2 m x 3.5 m, korkeus 76 cm
 Koordinaatit x=737.5, y=201.5, z=046-112 (kp=173)

Kiukaan länsisivun ylitse kulkee ajoura, jonka kohdalta kiuas on sortunut. Vastakaisella itäisivulla on toinen sortuma.

14 KIUAS

Laajuus 2.9 m x 2.8 m, korkeus 61 cm
 Koordinaatit x=729, y=217, z=108-169 (kp=272)

Kiuas on suurikokoinen ja ehjä.

15 KIUAS

Laajuus 2 m x 2.5 m, korkeus 71 cm
 Koordinaatit x=752, y=226, z=059-130 (kp=307)

Kiuas on muodoltaan soikeahko. Länsilaita on vahingoittunut ilmeisesti kaivelun seurauksena. Vahingoittunut kohta on turvettumassa. Kiukaan päältä kaadettiin kaksi puuta.

16 KIUAS

Laajuus 1.6 m x 1.7 m, korkeus 21 cm
 Koordinaatit x=712.5, y=224.5, z=142-163 (kp=272)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 18-23 cm (z=186-163)

Kiuas on pieni ja matala, ja sen itäpuolella on pitkänomainen, kaksiosainen painauma. Sen eteläisin osa on syvempi. Painauman kokonaislaajuus on 3.5 m x 1 m.

17a KIUAS

Laajuus 2.3 m x 2.8 m, korkeus 25 cm
 Koordinaatit x=717, y=231.5, z=112-137 (kp=272)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 8 (z=137-145)

Kiuas on matala ja laaja. Siihen liittyy kaakkoispuolella toinen, hieman kookkaampi ja yhtä matala kivinen röykkiö (17b). Kysymys on ehkä toisesta kiukaasta, joskin sijaintinsa puolesta ne voivat kuulua samaan kokonaisuuteen. Ks. myös kohteen 17b selostusta.

Painanne on kiukaan pohjoispuolella ja alkaa sen reunasta välittömästi. Painanteen laajuus on noin 1.1 m x 2.5 m.

17b   KIUAS(?)

Laajuus 3 m x 3.6 m, korkeus 37 cm
 Koordinaatit x=714.5, y=232, z=111-148 (kp=272)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 8 (z=148-156)

Kiuas on laaja, kiviä sisältävä turvettunut mätäs, joka on heti kiukaan 17a reunan eteläpuolella. Kohteeseen liittyy kapea, pitkänomainen painauma heti sen itäreunan jälkeen. Painauman laajuus on 0.6 m x 2.4 m.

18   KIUAS

Laajuus n. 2 m x 2 m, korkeus 30 cm
 Koordinaatit x=737, y=226, z=113-143 (kp=307)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 14 cm (z=143-157)

Kiuas on hyvin matala ja rajoiltaan epämääräinen. Sen vieressä, pohjoiskoillisessa on selvä painauma. Kiukaan päältä kaadettiin neljä puuta. Kiukaaseen liittyvän painauman päältä kulkee ajoura.

19   KIUAS

Laajuus 1.1 m x 2.3 m, korkeus 22 cm
 Koordinaatit x=737.5, y=208.5, z=063-085 (kp=173)

Kiuas on hyvin pienikokoinen ja matala. Sen pohjoispuolella välittömästi reunassa kiinni on kuopanne 26. Koillisessa noin metrin päässä kiukaan reunasta on kuopanne 35. Ks. myös e.m. kohteisiin liittyvät selostukset.

20 KUOPANNE

Laajuus 2 m x 2 m, syvyys 58 cm
Koordinaatit x=757, y=233.5, z=101-159 (kp=307)

Kuopan pohjalla on pitkänomainen painanne, jonka muoto käy ilmi yksityiskohtakartasta 1 (mk 1:100).

21 KUOPANNE

Laajuus 2 m x 2 m, syvyys 48 cm
Koordinaatit x=745, y=223.5, z=143-191 (kp=307)

Kuoppa on syvä, reunoilta loiva, säännöllisen muotoinen ja hyvin turvettunut.

22 KUOPANNE

Laajuus 2.3 m x 2 m, korkeus 51 cm
Koordinaatit x=733, y=180.5, z=281-332 (kp=173)

Kuoppa on laajahko, jyrkkäreunainen ja paksun turpeen peittämä.

23 KUOPANNE

Laajuus 3.3 m x 1.9 m, syvyys 31 cm
Koordinaatit x=692, y=172, z=266-297 (kp=113)

Kuoppa on laakea ja soikea. Ks. myös selostusta kuopanteen 24 kohdalla.

24 KUOPANNE

Laajuus 4.2 m x 2.6 m, syvyys 70 cm
Koordinaatit x=690.5, y=179.5, z=231-301 (kp=113)

Kuoppa on alueen suurin. Se on muodoltaan soikea. Kuoppien 23 ja 24 välinen alue on useiden tuulenskaatojen pahoin runtelema.

25 KUOPANNE

Laajuus 2 m x 1.9 m, syvyys 64 cm
Koordinaatit x=684, y=181.5, z=224-288 (kp=113)

Kuoppa on syvä, suhteellisen säännöllinen ja jyrkkäreunainen.

26 KUOPANNE

Laajuus 1.2 m x 1.5 m, syvyys 25 cm
Koordinaatit x=738.5, y=208.5, z=080-105 (kp=173)

Kuopanne liittyy välittömästi kiukaaseen n:o 19 ja kuopanteeseen n:o 35. Sen sijainti on samantapainen kuin joihinkin kiukaisiin liittyvien painanteiden, mutta se on kuitenkin pienikokoinen, muodoltaan lähes pyöreä ja suhteellisen syvä. Noin metrin levyinen kannas erottaa sen kuopanteesta 35, joka on sen länsipuolella. Kannaksen pintaluku (z) on 094. Ks. myös kiukaaseen 19 ja kuopanteeseen 35 liittyvät selostukset.

27 KUOPANNE

Laajuus 2 m x 2.1 m, syvyys 40 cm
Koordinaatit x=659, y=185.5, z=248-288 (kp=113)

Kuoppa on matalahko ja laaja, ja sen itäkaakkoon antava reuna on pahoin tuulenskaatojen aukirepimä.

28 KUOPANNE

Laajuus 1.4 m x 1.5 m, syvyys 41 cm
Koordinaatit x=644, y=176, z=264-305 (kp=077)

Kuoppa on jyrkkäreunainen ja epäsäännöllinen.

29 KUOPANNE

Laajuus 1.7 m x 1.3 m, syvyys 27 cm
 Koordinaatit x=700.5, y=197, z=148-175 (kp=113)

Kuoppa on matala ja pieni.

30 KUOPANNE

Laajuus 1.6 m x 1.3 m, syvyys 23 cm
 Koordinaatit x=658, y=218, z=073-096 (kp=077)

Nelikulmaiseksi luonnehdittava, jyrkkäreunainen kuoppa, jota peittää paksu turve.

31 KIUAS

Laajuus n. 2.1 m x 2.7 m, korkeus 17 cm
 Koordinaatit x=643, y=201.5, z=108-125 (kp=077)
 Kiukaaseen liittyvän painanteen syvyys 37 (z=125-162)

Kiuas on hyvin matala, rajoiltaan epämääräinen ja ilmeisesti vahingoittunut. Päällä on kasvanut suuri kuusi, jonka juurakko peittää suurta osaa kiukaasta. Painanne, jonka laajuus on 1.2 m x 2.2 m, on suhteellisen syvä ja liittyy välittömästi kiukaan reunaan. Yhtymäkohdassa on paljastuneita, kookkaita kiviä. Kiukaan ja painanteen yli on mahdollisesti ajettu.

32 KIUAS

Laajuus 1.8 m x 2.3 m, korkeus 44 cm
 Koordinaatit x=694.5, y=182, z=177-221 (kp=113)

Kiuas on pienikokoinen. Siitä pohjoislounaaseen, heti reunan vieressä on ilmeisesti painanne, jonka juurineen kaatuneen puun takaisin valahtanut juurakko on turmellut ja osaksi peittänyt.

33 KUOPANNE

Laajuus 2 m x 1.4 m, syvyys 20 cm
Koordinaatit x=631, y=214.5, z=091-111 (kp=077)

Kuoppa on matala ja laaja.

34 KUOPANNE

Laajuus 1.5 m x 1.8 m, syvyys 28 cm
Koordinaatit x=696.5, y=197.5, z=170-198 (kp=113)

Kuopanne on laakeahko kuopanne ja sijaitsee heti kiukaan 4 itäpuolella, johon se mahdollisesti liittyy. Kuopanne on kuitenkin pienialainen, selkeämuotoinen ja suhteellisen syvä.

35 KUOPANNE

Laajuus 1.3 m x 0.9 m, syvyys 34 cm
Koordinaatit x=738, y=206.5, z=080-114 (kp=173)

Kuoppa sijaitsee aivan kuopan 26 länsipuolella noin metrin levyisen tasanteen erottamana (tasanne: z=094). Saman etäisyyden päässä kaakossa on kiuas 19. Ks. myös em. kohteiden selostukset.

36 KUOPANNE

Laajuus 1.2 m x 1.1 m, syvyys 13 cm
Koordinaatit x=750.5, y=206.5, z=091-104 (kp=173)

Kuoppa on pienikokoinen, selvärajainen ja säännöllinen muotoinen. Sijaintikohdan ulottuu heinikkoa kasvava "niemeke" yhtenäiseltä heinikkoalueelta pohjoiseen. Kuoppa sijaitsee tämän niemekkeen kärjessä. Ympärillä on alueelle muuten tyyppilistä mustikkavarvikkoa.

37 KUOPANNE(?)

Laajuus 1.2 m x 1.1 m, syvyys 23 cm

Koordinaatit x=609.5, y=199.5, z=191-214 (kp=077)

Kuoppa on epämääräinen, mutta jokseenkin säännöllisen muotoinen. Läheisyydessä on vanhan tuulenkaadon jätteitä, joten k.o. kuopanne on voinut syntyä myös tässä yhteydessä.

KODANSIJA (?)

Kokonaislaajuus n. 6 m x 5 m

Keskellä oleva kivinen mätäs 1.5 m x 1.3

Koordinaatit x=685.5, y=228

Ns. tyhjässä keskustassa oleva matala painauma, jonka keskellä on turvettunut, kiviä sisältävä mätäs. Muistuttaa muotonsa puolesta *Nukkumajoella* (Inari) tutkittuja kodansijoja, ja edustaisi siten Kyläselän alueella kokonaan toisenlaista kotatyyppeä (turvekota).

6. KARTTALUETTELO

<u>KARTTA</u>	<u>MK</u>
Yleiskartta	1:1000
Liite yleiskarttaan: kohdekartat ja niiden sijainti	1:1000
Kartta 1: kohteet 15,18,20,21	1:100
Kartta 2: kohteet 10-13,19,26,35	1:100
Kartta 3: kohteet 9,14,16,17	1:100
Kartta 4: kohteet 7,8,23-25,29,30	1:100
Kartta 5: kohteet 3-6,27,34	1:100
Kartta 6: kohteet 1,2,30,31,33	1:100

7. VALOKUVALUETTELO

DIAKUVAT

16612-13	alueen eteläosaa raivaamattomana	etelästä
16614-16	alueen keskiosaa raivaamattomana	idästä
16617	työkuva, alueen raivaamista	
16618	työkuva, hakkuujätteen siirtoa metsäkoneella	
16619	kiuas 16	luoteesta
16620	kiuas 9	luoteesta
16621	kiuas 14	kaakosta
16622	kiuas 18	koillisesta
16623	kuoppa 21	idästä
16624	kiuas 15	lounaasta
16625	kuoppa 20, kuopan pohjalla painanne	lounaasta
16626	kuoppa 36	lännestä
16627	kiuas 13, taustalla kiuas 12 ja peruslinjaa	luoteesta
16628	kiuas 11, etualalla siihen liityvä tasanne	lännestä
16629	kuoppa 22	lounaasta
16630	puoliksi sortunut kiuas 10	lännestä
16631	kiuas 19, kuopat 26 ja 35, taustalla kiuas 13	koillista
16632	kuoppa 24, taustalla tuulenskaatojen pahoin runtelema alue sen ja kuopan 23 välillä	idästä
16633	kiuas 32	pohjoisesta
16634	kiukaat 8, 7 ja 6	pohjoisesta
16635	tuulenskaadon aukirepimä kiuas 5	idästä
16636	kuoppa 34, kiukaat 4 ja 3	koillisesta
16637	tuulenskaadon vaurioittama kuoppa 27	lännestä
16638	kiuas 31	lännestä
16639	kiuas 1, etualalla ruohikon ja varvikon rajaa, taustalla kiuas 2	kaakosta

16640	kuopanne 37	etelästä
16641	Tanhua-Lokka -polkutien linjaa, vasemmassa laidassa ruohon peittämänä kiuas 1	kaakosta
16642	kuoppa 30	etelästä
16643	mahdollinen kodanpohja, osa	idästä
16644-45	"tyhjä keskusta", panoraama	koillisesta
16646	peruslinja	etelästä
16647	kiuas 17a ja kohde 17b	pohjoisesta
16648-50	yleiskuva, aluetta raivattuna	koillisesta
16651-52	alueen pohjoisosaa raivattuna	etelästä
16653-56	alueen länsiosaa raivattuna	lännestä
16657	alueen itäosa raivattuna	lounaasta
16658-64	alueen eteläosaa raivattuna	etelästä
16665	yleiskuva alueesta raivattuna	kaakosta
16666	alue Tanhua-Lokka -maantieltä kuvattuna	kaakosta
16667	alueen eteläosaa Tanhua-Lokka -maantieltä	idästä
16668	alueen keskiosaa Tanhua-Lokka -maantieltä, etualalla metsähallituksen kyltti	idästä
16669	alueen pohjoisosaa Tanhua-Lokka -maantieltä	kaakosta
16670	alue Tanhua-Lokka -maantieltä	koillisesta

NEGATIIVILUETTELO

74396	alueen eteläosaa raivaamattomana	etelästä
74397-400	panoraama idästä: alueen keskiosaa raivaamattomana	idästä
74401	työkuva: hakkuujätteen siirtoa metsätraktorilla.	
74402	kiuas 1	kaakosta
74403	kiuas 2	etelästä
74404	kiuas 3	kaakosta
74405	kuoppa 34, taustalla kiuas 4	idästä
74406	tuulenkaadon aukirepimä kiuas 5	idästä
74407	kiukaat 6, 7 ja 8. Valkealla ympyrällä merkitty kanto on kiintopiste	kaakosta
74408	kiuas 9	lännestä
74409	pahoin vaurioitunut kiuas 10	lännestä
74410	kiuas 11	koillisesta
74411	kiuas 13, taustalla olevan paalun vieressä kiuas 12	luoteesta
74412	kiuas 14	lännestä

74413	kiuas 15	kaakosta
74414	kiuas 19, kuopat 26 ja 35	idästä
74415	kiuas 16	luoteesta
74416	kiuas 17a sekä kohde 17b	luoteesta
74417	kiuas 18	idästä
74418	kuoppa 21	idästä
74419	kuoppa 20	etelästä
74420	kuoppa 36	luoteesta
74421	kuoppa 22	koillisesta
74422	kuoppa 24, taustalla koivun vieressä kiuas 32	etelästä
74423	kuoppa 25	lännessä
74424	kuoppa 23	pohjoisesta
74425	kuoppa 27	luoteesta
74426	kuoppa 28	pohjoisesta
74427	kuoppa 29	etelästä
74428	kuoppa 30	luoteesta
74429	kiuas 31	kaakosta
74430	kuoppa 33	etelästä
74431	kuoppa 37	etelästä
74432-34	yleiskuva alueen eteläosasta raivattuna, kuvat 4 ja 5 panoraamana	etelästä
74435-38	panoraamakuva alueesta raivattuna. Kuvattu "tyhjän keskustan" pohjoispuolelta	koillisesta
74439	yleiskuva alueesta Tanhua-Lokka maantieltä	pohjoisesta

8. YLEISKARTAN KIINNITYS

Muinaismuistoalueesta laadittu yleiskartta on kiinnitetty valtakunnalliseen koordinaatistoon seuraavasti:

Koordinaattipisteen 580/230 etäisyys TVL:n jonopisteestä n:o 36 (Lokka-Tanhua, 1976) on 367 m suuntaan 219,5 goonia. Tiedot jonopisteestä ja sen sijainnista on esitetty alla.

$y = 528017.127$ $x = 7504197.311$		lk:n ..... MP ..... piste No 36	
h=		Mittausalue: Tanhua-Lokka	
Laskettu 1975 TN:o 101148		Karttalehti: 6.	
Merkki Putki maakivessä + 20 cm maasta Rakennettu v. 1975 Selitys pisteen sijainnista: <i>Korkeus n. 255,5 m N60</i>		Pisteen ympäristö: 	
Naapuripisteet:			
Piste No	Suuntakulma	Etäisyys	
35	235.5865	432.866	
37	20.7525	353.821	
Selityksiä:			

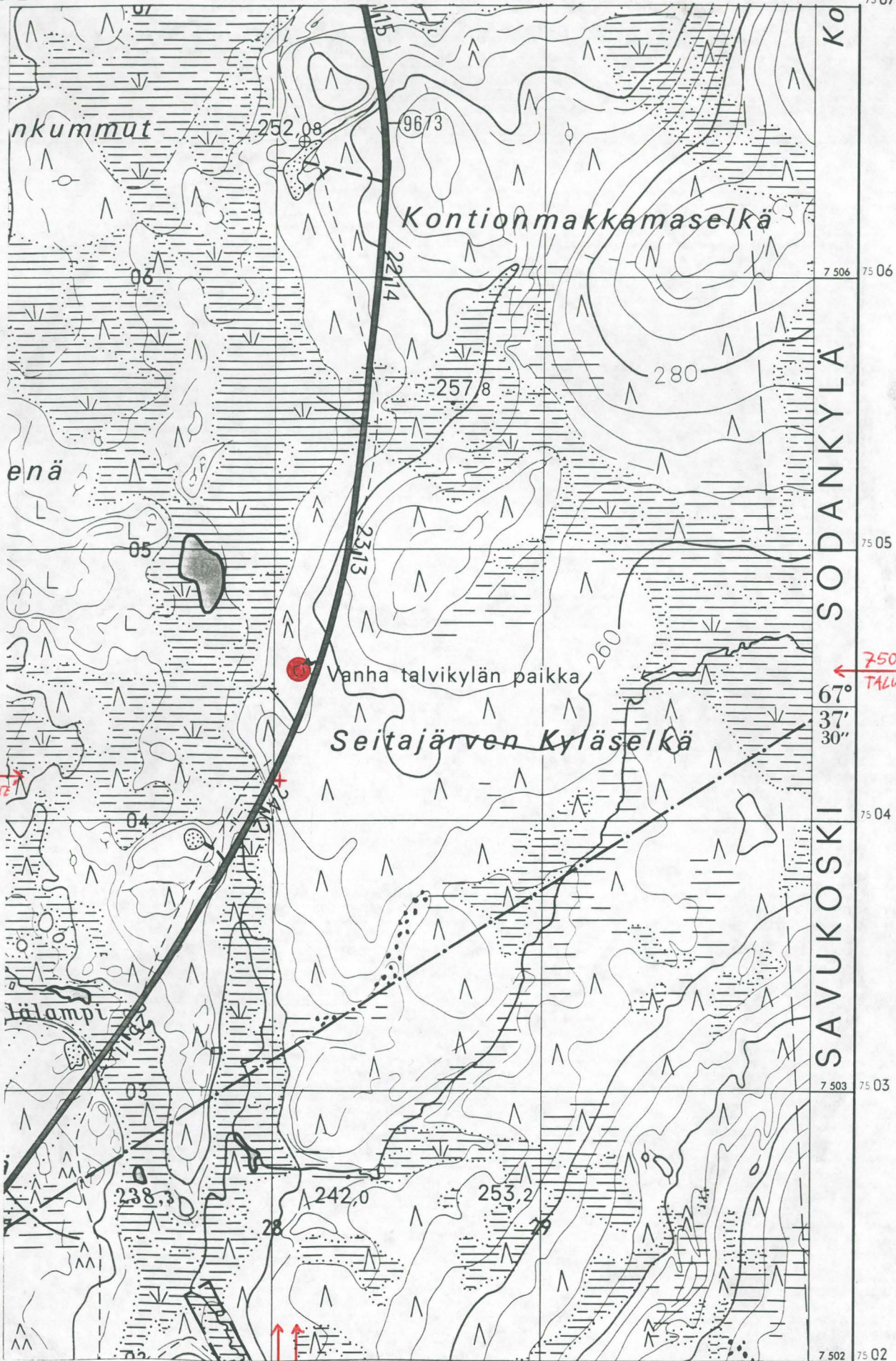
5 27

5 28

5 29

5 30

75 07

7504.197
 TUL:N JONKAPITZ
 26/1975

7504.5
 TALVIKYLA

528.017
 TUL:N JONKAPITZ
 26/75

528.1
 TALVIKYLA

KARTTOITUS 1970
 (OSITTAIN VANHEUSKUNNAT)

SODANKYLÄ 35 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ

ALUEEN KESKIOSAA RAIUAAMATTOMANA.
PANORAMA IDÄSTÄ.

F. 74398 - 74400

ALUEEN ETELÄOSAA
RAIUAAMATTOMANA
ETELÄSTÄ

f. 74396

HAKKUSÄTTIEN SIIRTOA
METSÄTRAKTORILLA

f. 74401

SODANKYLÄ 35 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ

ALUETTA RAIVATTUNA. KUVAATTU IDÄSTÄ.

F. 74435-74437

ALUEEN ETELÄOSAA RAIVATTUNA
ETELÄSTÄ

F. 74432-74434

SODANKYLÄ 35 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ

KIVAS 13. TAUSTALLA OLEVAN
PÄÄLUN VIERESSÄ KIVAS 12.
LUOTEESTA. F 74411

KIVAS 14. LÄNNESTÄ F 74412

KIVAS 15. LÖUNASTA F 74413

KIVAS 16. SEN VIERESSÄ F. 74414
PERÄKKÄIN KUOPAT 26 JA 35

SODANKYLÄ 35 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ

TUULENKADON AUKIREPIMÄ F. 74406
KIVAS S. IDÄSTÄ

KLUUKAAT 6, 7 JA 8 KORKEAN F. 74407
HEINÄN PEITTÄMINÄ. KIVKAAN
6 TAKANA OLEVA VALKEALLA YM-
PYRILLI MERKITTY KANTU ON
KIINTOPISTE. KAAKOSTA.

KUOPPA 25. LÄNNESTÄ F 74423

KUOPPA 28. POHJOISESTA F. 74426

SODANKYLÄ **35**
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

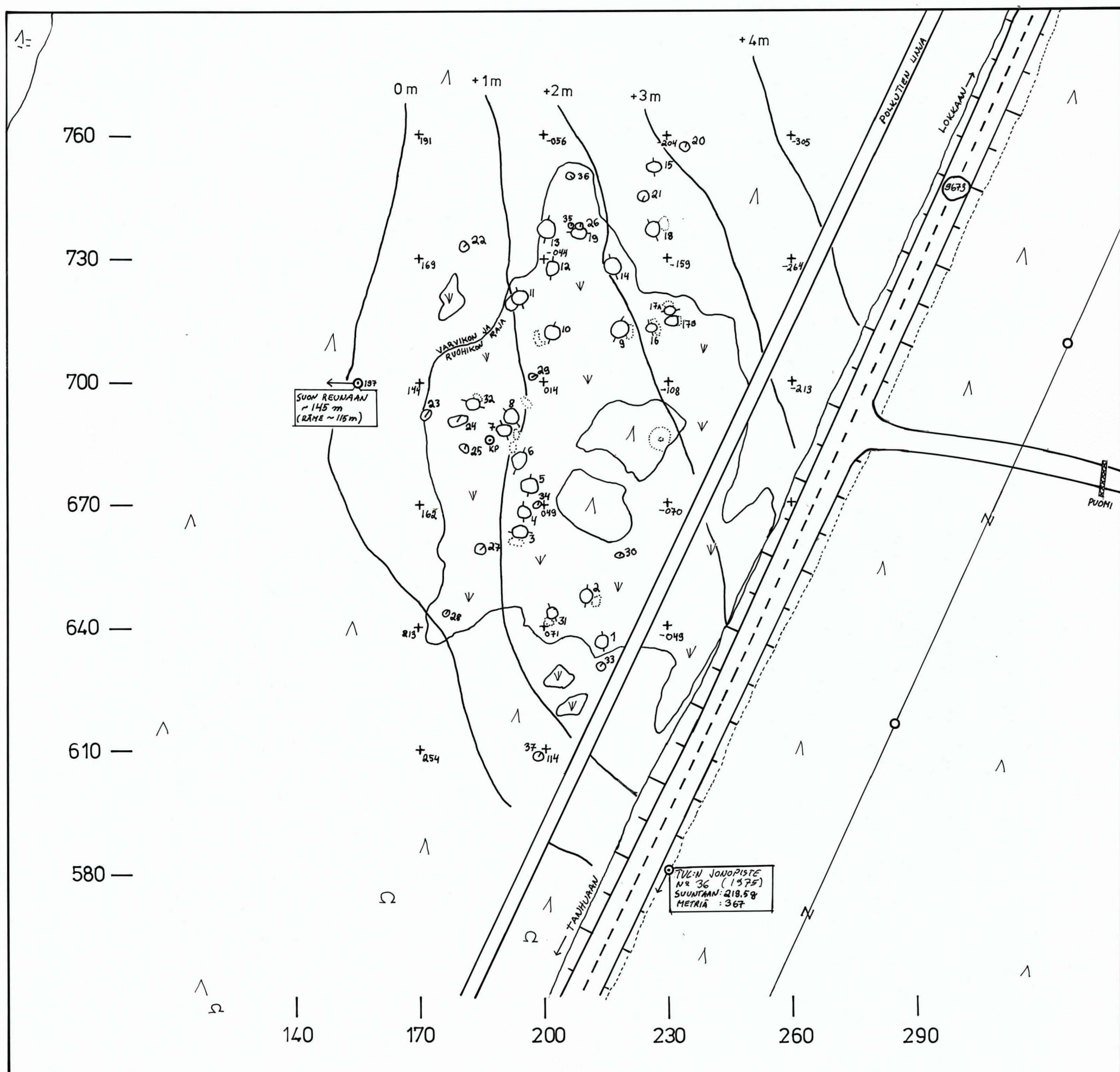
YLEISKARTTA

mk 1:1000 40 m

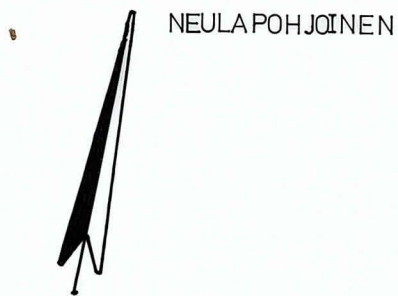
kp 251,51 m.mpy, lukema tasattu nollaksi
 piirt. Jukka Moisanen

- kiuas
- kuopanne
- painanne
- tasanne
- havumetsä
- ruohikkoalue
- lehtimetsä
- räme
- korkeajännitelinja, pylväs
- kodanpohja (?)

NEULAPOHJOINEN

SODANKYLÄ 35
SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
Jukka Moisanen 1988

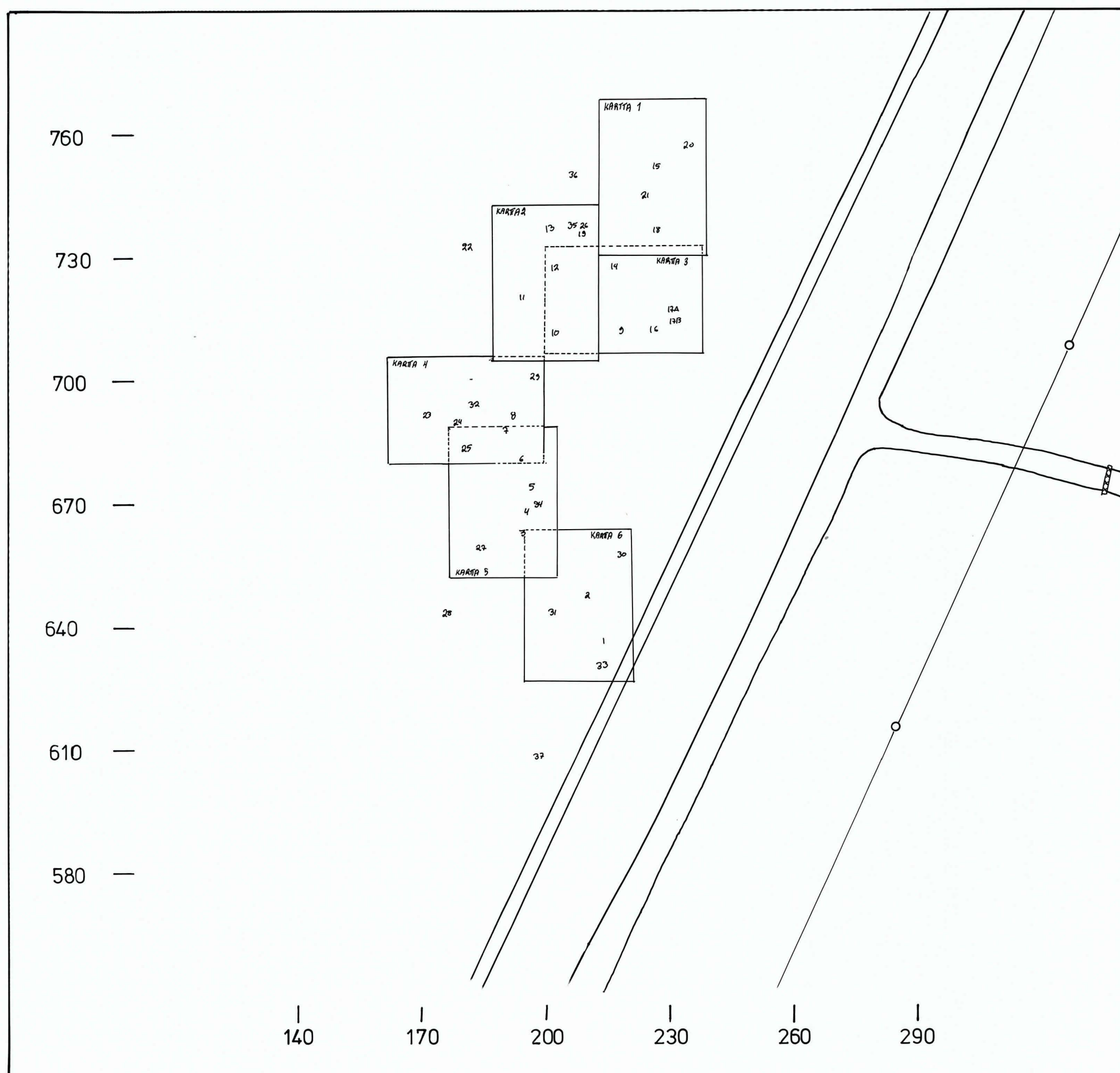

LIITE YLEISKARTTAAN

Kohdekarttojen sijoitus

mk 1:1000 40m

piirt. Jukka Moisanen

SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

NEULAPOHJOINEN

KARTTA 1

Kohteet 15, 18, 20, 21

mk 1:100 4m

kp 251,51 m.mpy, lukema 307

piirt. Jukka Moisanen

139 kiuas, kiukaan huippu
 kiukaan sortunut reuna

143 kuopanne

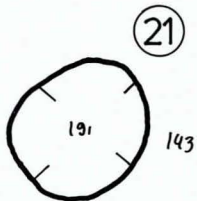
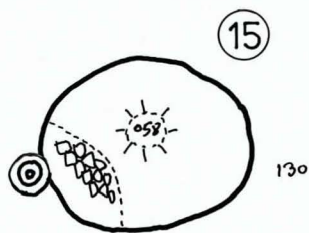
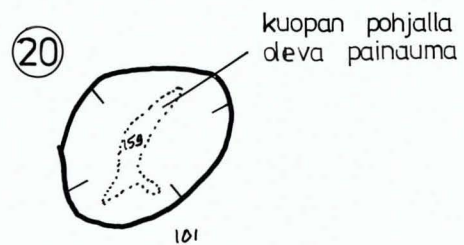
157 painanne

130 kanto

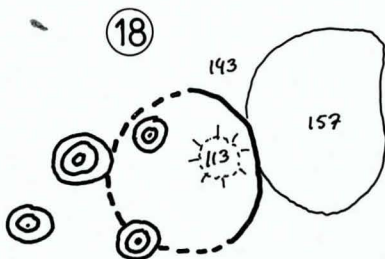
^ metsä, varvikko

v ruohikko

760/200

740/200

VARVIKON JA
 RUOHIKON RAJA

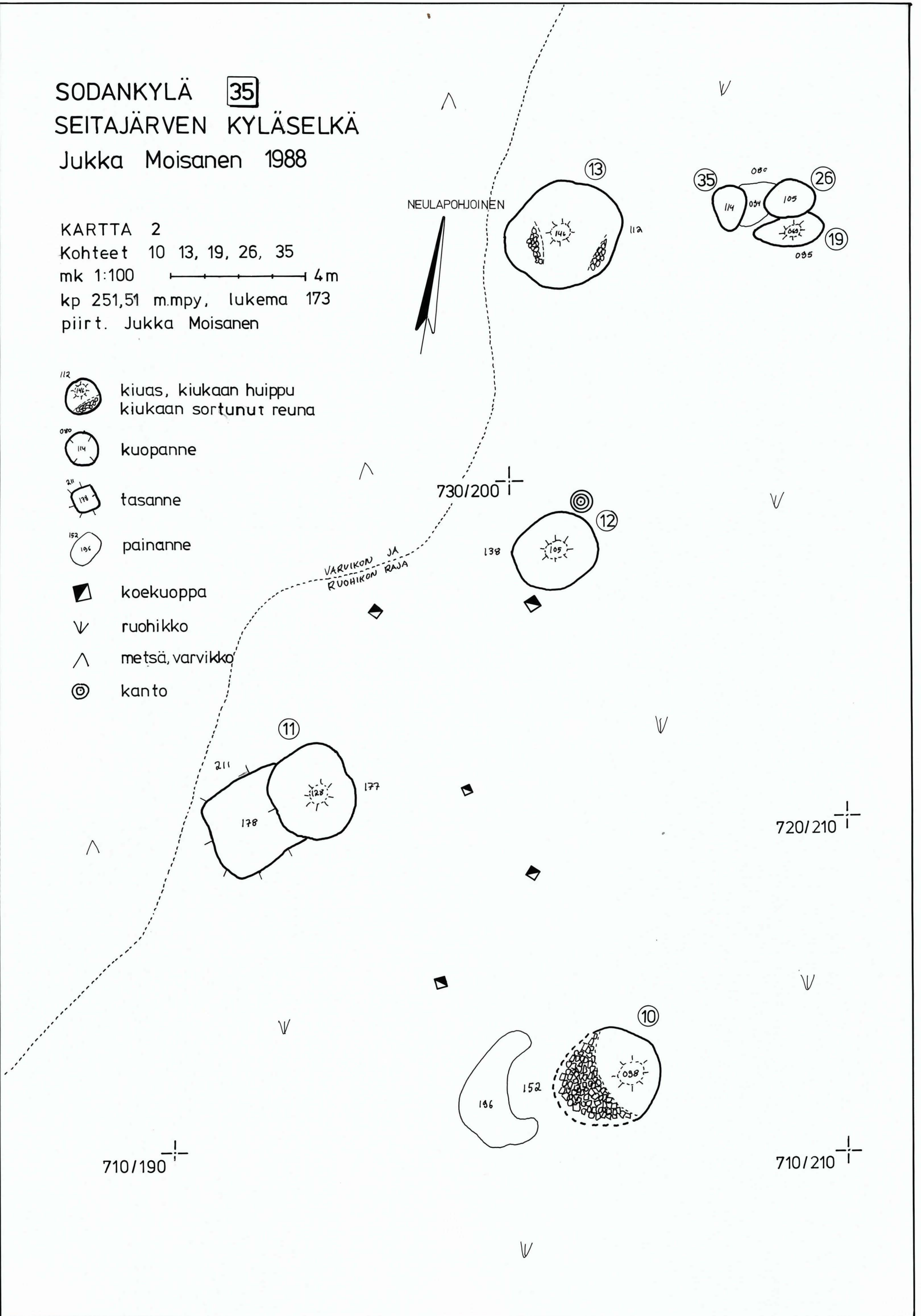

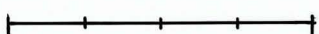
SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

KARTTA 2
 Kohteet 10, 13, 19, 26, 35
 mk 1:100 4 m
 kp 251,51 m.mpy, lukema 173
 piirt. Jukka Moisanen

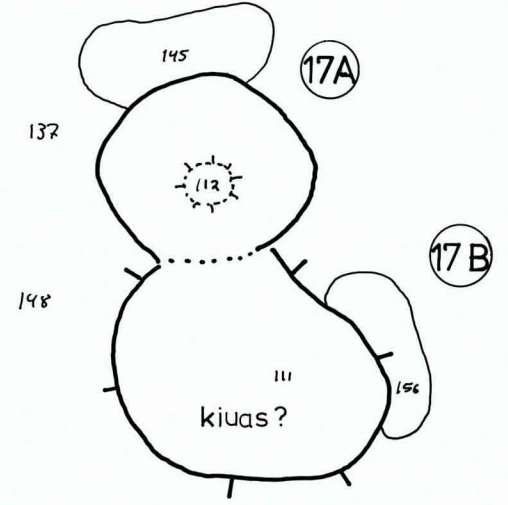
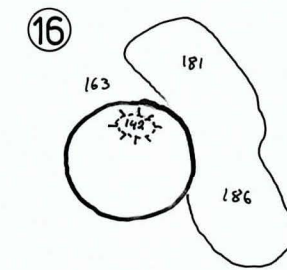
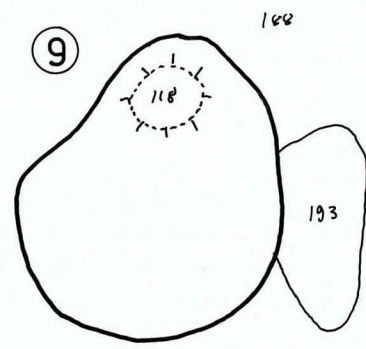
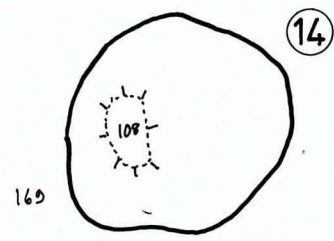
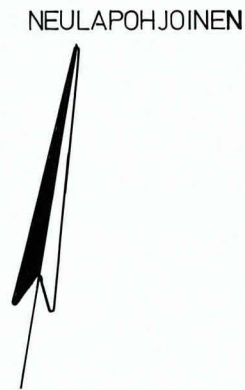
- 112 kiuas, kiukaan huippu
kiukaan sortunut reuna
- 080 114 kuopanne
- 211 178 tasanne
- 152 196 painanne
- koekuoppa
- ruohikko
- metsä, varvikko
- kanto

SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

KARTTA 3
 Kohteet 9, 14, 16, 17A-B
 mk 1:100 4 m
 kp 251,51 m.mpy, lukema 272
 piirt. Jukka Moisanen

- kiuas, kiukaan huippu
- painanne
- ruohikko
- metsä, varvikko

730/230

720/220

710/230

VARVIKON JA RUOHIKON RAJA

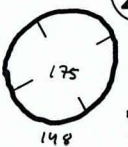

SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

KARTTA 4
 Kohteet 7,8, 23-25, 29, 32
 mk 1:100 4m
 kp 251,51 m.mpy, lukema 113
 piirt. Jukka Moisanen

NEULAPOHJOINEN

700/190

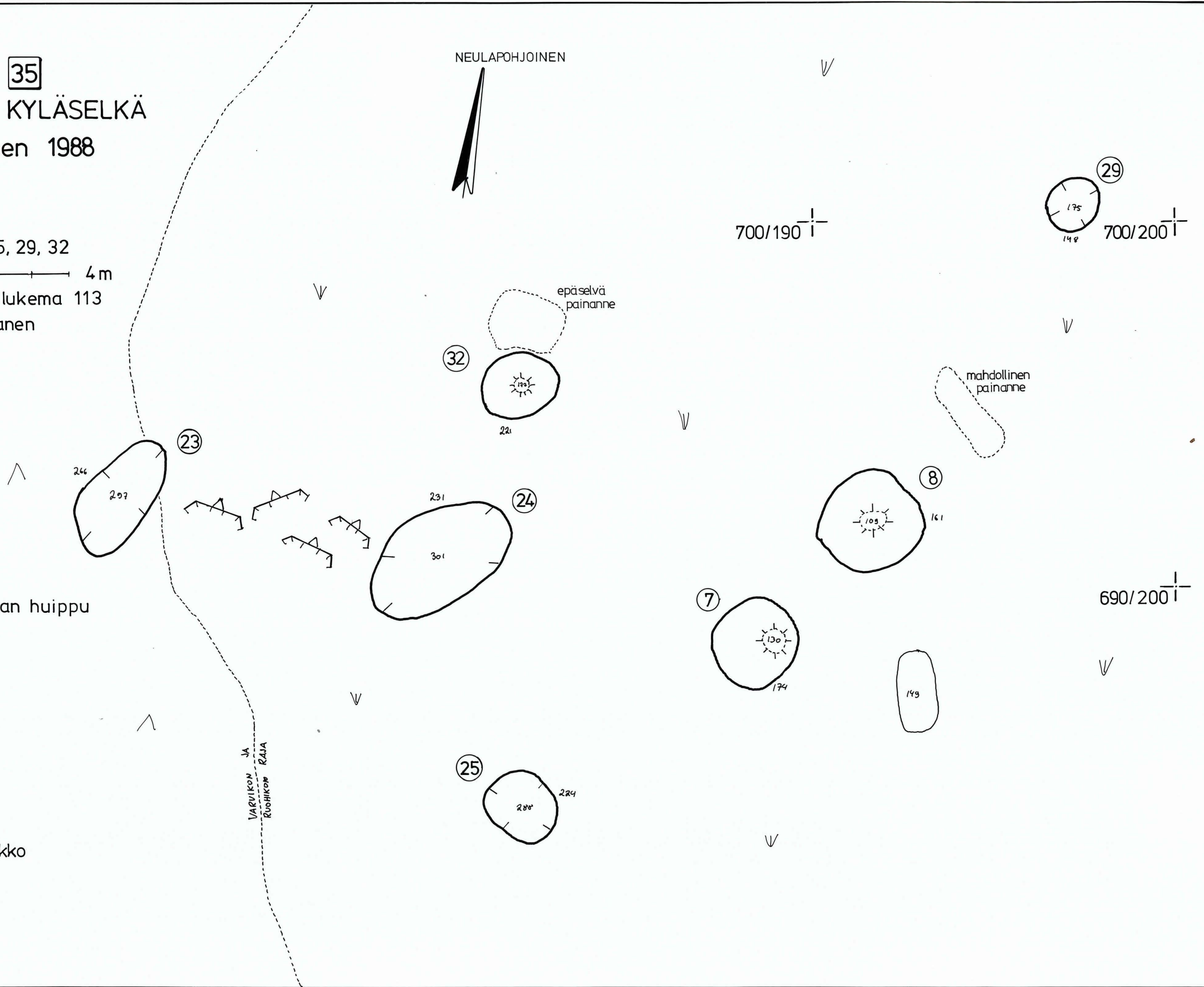
29

 700/200

epäselvä
painanne

mahdollinen
painanne

690/200

- 174 kiuas, kiukaan huippu
- 231 kuopanne
- 174 painanne
- tuulenskaato
- ruohikko
- metsä, varvikko

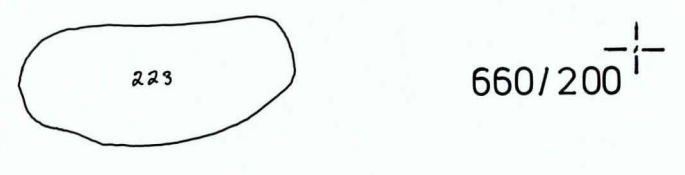
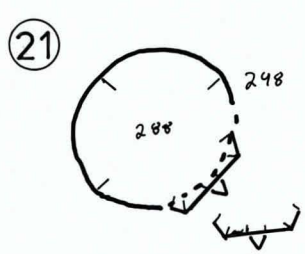
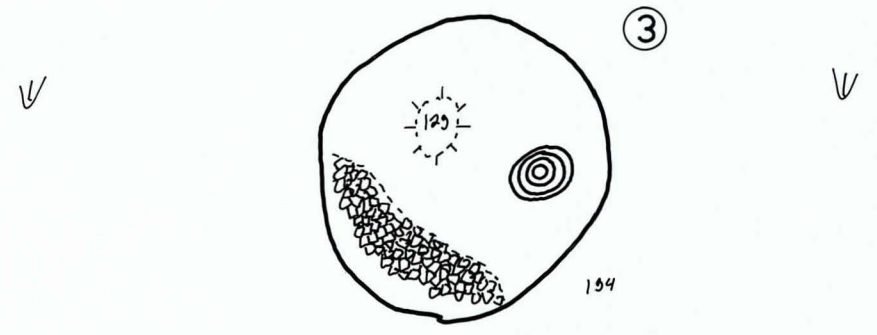
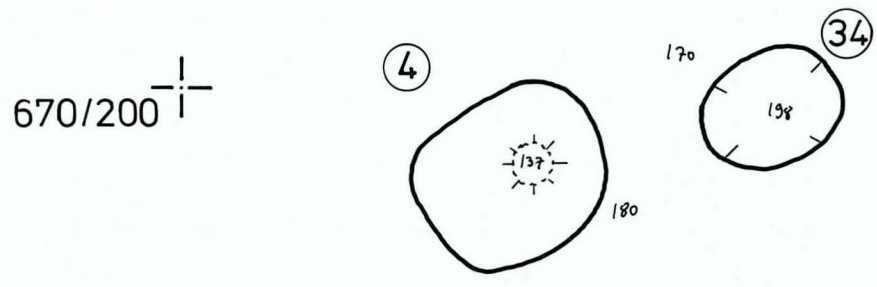
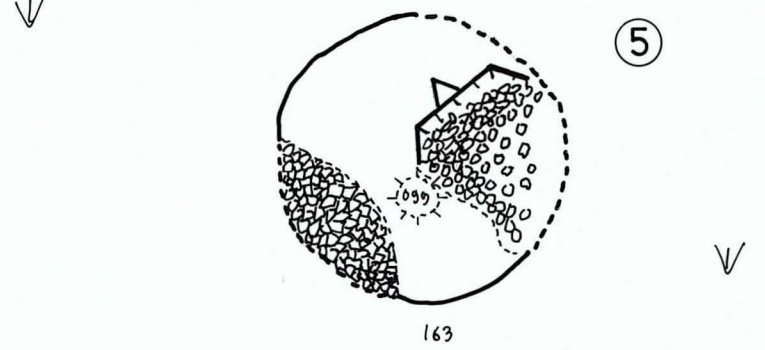
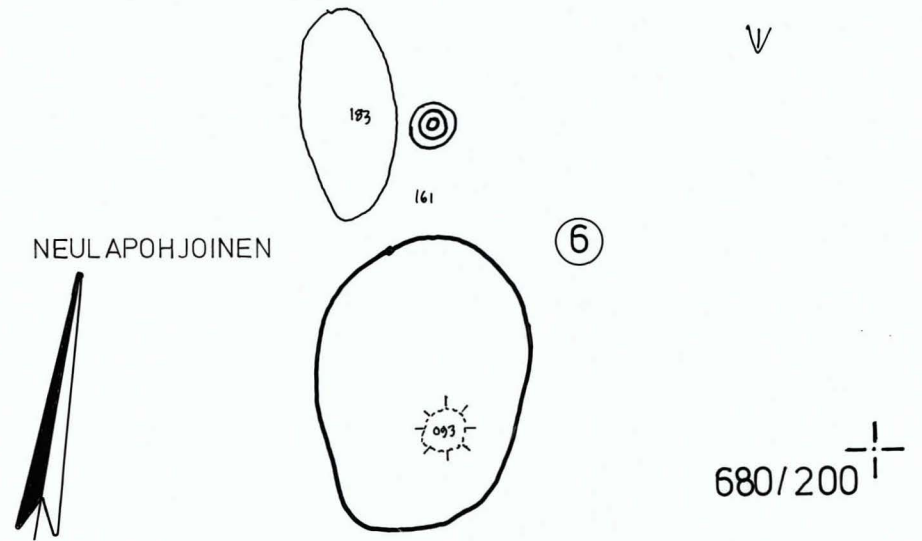

VARVIKON JA
RUOHIKON RAJA

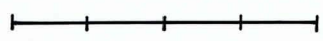
SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

KARTTA 5
 Kohteet 3-6, 27, 34
 mk 1:100 4m
 kp 251,51 m.mpy, lukema 113
 piirt. Jukka Moisanen

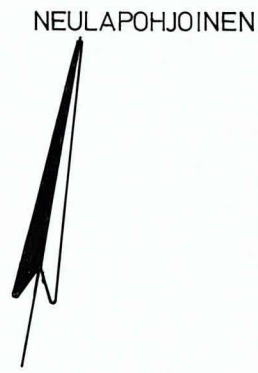
- 161 kiuas, kiukaan huippu
kiukaan sortunut reuna
- 170 kuopanne
- 184 painanne
- tuulenskaato
- kanto
- ruohikko

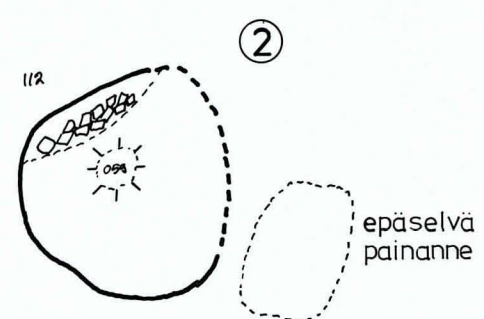
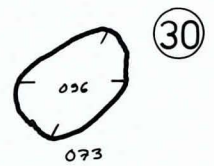
SODANKYLÄ 35
 SEITAJÄRVEN KYLÄSELKÄ
 Jukka Moisanen 1988

KARTTA 6
 Kohteet 1, 2, 30, 31, 33
 mk 1:100 4m
 kp 251,51 m.mpy, lukema 077
 piirt. Jukka Moisanen

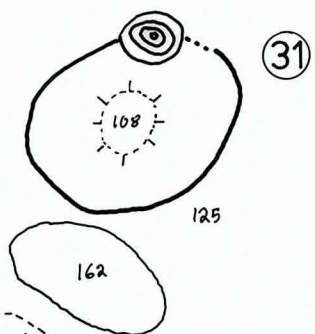
- 125 kiuas, kiukaan huippu
kiukaan sortunut reuna
- 073 kuopanne
- 125 painanne
- kanto
- ruohikko
- metsä, varvikko

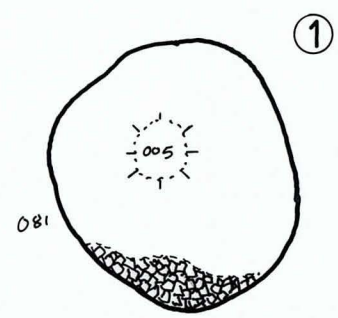
VARVIKON JA
RUOHIKON RAJA

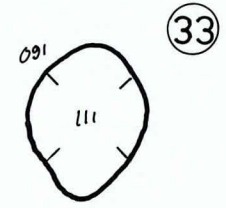
650/220

640/200

640/220

RUOHIKON JA
VARVIKON RAJA

POLKUTIE

RUOHIKON JA
VARVIKON RAJA